

ژرژ باتای

اقتصاد

عام

ترجمه‌ی ره‌ره اکسیری

و پیمان غلامی

www.ketab.ir

سرشناسه: باتای، ژوز، ۱۹۶۲ - ۱۸۹۷ م.

عنوان و نام پدیدآورنده: اقتصاد عام / ژوز باتای، ترجمه‌ی زهره اکسیری، پیمان غلامی

مشخصات نشر: تهران: بهنگار، ۱۳۹۱

مشخصات ظاهری: ۹۴ ص.

شابک: 978-600-6835-04-4

وضعیت فهرست‌نویسی: قیفا

یادداشت: بخشی از کتاب حاضر ترجمه‌ی قسمت‌هایی از جلد اول کتاب "part maudite" است که از متن انگلیسی با عنوان the accursed share an Essay on General Economy به فارسی برگردانده شده است.

یادداشت: واژه‌نامه

یادداشت: کتاب‌نامه

موضوع: اقتصاد

شناسه‌ی افزوده: غلامی، پیمان، - ۱۳۶۵، مترجم

شناسه‌ی افزوده: اکسیری، زهره، - ۱۳۶۲، مترجم

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۱ ب۸الف / HB1۷۹

رده‌بندی دیویی: ۳۳۰

شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۲۵۸۵۰۴۳

اقتصاد عام

ژوز باتای

ترجمه‌ی زهره اکسیری و پیمان غلامی

ویراستار: عباس ارضی‌پسا

لیتوگرافی: ماماگرافیک

چاپ: حیدری

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ اول: پاییز ۱۳۹۱، تهران

۴۸۰۰ تومان

مدیر تولید: مصطفی شریفی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۸۳۵-۰۴-۴

نشانی: یوسف‌آباد خیابان دوم، پلاک ۱۲، طبقه ۵ واحد ۳۲.

تلفکس: ۸۸۹۹۴۸۰۰ - ۱

info@behnegar-pub.com

حق چاپ و انتشار محفوظ و متعلق به انتشارات بهنگار است.

این اثر تحت پوشش قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان قرار دارد.

فهرست

۷	یادداشت مترجم
۳۱	فصل اول: انگاره‌ی هزینه‌گری
۳۱	یک. نابسندگی اصل سودمندی کلاسیک
۳۴	دو. اصل اتلاف
۳۸	سه. مبادله، هزینه‌گری و فعالیت غیرتولیدی
۴۳	چهار. هزینه‌گری کارکردی طبقه‌های ثروتمند
۴۶	پنج. پیکار طبقاتی
۴۹	شش. مسیحیت و انقلاب
۵۲	هفت. نافرمانی واقعیت‌های مادی
۵۵	فصل دوم: اصل اقتصاد عام
۵۵	یک. وابستگی اقتصاد به گردش انرژی روی کره‌ی زمین
	دو. ضرورت اتلاف انرژی اضافه‌ای که نمی‌تواند برای رشد یک
۵۷	نظام استفاده شود
	سه. فقر ارگانیزم‌ها یا نظام‌های محدود و ثروت اضافه‌ی
۵۸	طبیعت زنده
۶۰	چهار. جنگ به مثابه‌ی هزینه‌گری فاجعه‌برانگیز انرژی اضافه
۶۵	فصل سوم: قوانین اقتصاد عام
۶۵	یک. وفور انرژی زیست‌شیمیایی و رشد

- ۶۶ دو. محدودیت‌های رشد
- ۶۸ سه. فشار
- ۷۰ چهار. اولین اثر فشار: انبساط
- ۷۰ پنج. دومین اثر فشار: بر باد دادن یا تجمل
- ۷۲ شش. سه تجمل طبیعت: خوردن، مرگ و تولیدمثل جنسی
- ۷۴ هفت. انبساط از خلال کار و فن‌آوری و تجمل انسان
- ۷۷ هشت. سه ملعون
- ۷۸ نه. «قابل نظرگاه» عام با نظرگاه «خاص»
- ۸۰ ده. راه حل‌های اقتصاد عام و «خودآگاهی»
- پیوست: وقتی باتای به اصل تافیزیکی اقتصاد حمله کرد / ژان بودریار
- ۸۳ درآمد
- ۸۳ اصل بنیادین
- ۸۴ قدرت و اغواگری
- ۸۷ باتای نسخه‌ای «طبیعی‌شده» از مارسل ماوس ارائه کرده است
- ۸۸ واژه‌نامه
- ۹۱ کتاب‌شناسی
- ۹۳

یادداشتِ مترجم

یک

فهم هستی‌شناسی و روش‌شناسی ژرژ باتای بدون فهم مبحث «اقتصاد عام» ناممکن است. به جرئت می‌توان گفت همه‌ی مباحثی که او مطرح کرده است (فلسفه، اقتصاد، سیاست، شعر، داستان، نظریه‌ی ادبی و غیره) از بنیان، وام‌دار نظریه‌ی بی‌بدیل او در باب اقتصاد هستند؛ بحثی که در اثر سه‌جلدی سهم‌معمون^۱ به تفصیل به آن پرداخته می‌شود. مسئله‌ی مهم این جاست که اقتصاد برای باتای صرفاً به معنای اقتصاد در مقام آمارتوبوسی نیست که با ثروت (و مباحث مرتبط با آن همچون تولید، توزیع، بازار، مالکیت، ارزش، سود، استفاده، مصرف، پول، کنترل، مالیات، مبادله، ارزش افزوده، ارزش مصرف و غیره) گره خورده باشد. اقتصاد نزد او همه‌ی این مباحث را در بر می‌گیرد، اما توأمان به فراسوی فهم کلاسیک از مفهوم اقتصاد می‌رود. این کتاب نیز در راستای بسط همین ایده، یعنی فهم دقیق چشم‌انداز اقتصاد عام، شکل گرفته است.

1. Georges Bataille. *The Accursed Shared, An Essay on General Economy*, Volumes I: Consumption, Volumes II: The History of Eroticism, & Volume III: Sovereignty. Robert Hurlay. New York: Zone Books, 1991.

جغرافیای کتاب حاضر را مقدمه‌ای توصیفی از مترجمان اثر، سه فصل از کتاب *سهم ملموع* و یک مؤخره از ژان بودریار شکل می‌دهد. فصل اول (انگاره‌ی هزینه‌گری)^۱ مقاله‌ی بسیار مهمی است که باتای آن را در سال ۱۹۳۳ منتشر کرد و به رباتی هم نخستین مقاله‌ی نظری مهم او به حساب می‌آید و هم اولین اثری است که به‌واقع پایه‌های فلسفی تفکر او را در سال‌های آینده بنیان نهاد. با وجود این که این مقاله از بسیاری جهات خام‌دستانه است و فهم نامناسب و کج‌دار و مریزی از اقتصاد سیاسی مارکس دارد و در آن واحد، گوشه‌چشمش را نیز به نظریه‌ی آسیب‌نزد فروید معطوف کرده است، اما نیروگذاری ایده‌های به‌ظاهر پیش‌پاافتاده‌اش به حدی هستند که دلوز و گتاری در کتاب *ضد/آدپ* به‌صراحت عنوان می‌کنند فهم آن‌ها از بدن بدون اندام به مثابه‌ی سطحی ضدتولیدی معادل است با همان فهم باتای از هزینه‌گری‌های غیرتولیدی در این مقاله.^۲ ضمن آن که فهم باتای از اقتصاد بماهو در مجموعه آثارش با فهم دلوز و گتاری از بدن بماهو در آثار مشترکشان کاملاً منطبق است.

در این نوشته، فهم باتای از مفاهیم مهمی چون سودمندی، غایت (هدف) و ارزش مصرف آشکارا خصیصه‌ای طبیعی دارد و مشخصه‌ی تکیه ارزش مصرف در کار مارکس را ابداً در نمی‌یابد،^۳ اما در عرصه نشان‌مان می‌دهد

1. Georges Bataille. *Visions of Excess: Selected Writings 1927-1939*. Allan Stoekl, Carl R. Lovitt & Donald M. Leslie. Theory and History of Literature, Volume 14. Minnesota: University of Minnesota Press, Minneapolis, 10th Edit, 2004. pp. 116-129.

2. Gilles Deleuze & Felix Guattari. *Anti-Oedipus*. Rubert Hurley, Mark Seem, & Helen R. Lane. New York: University of Minnesota Press, 2000. pp. 4.

«وقتی زور باتای از تعدیل هزینه‌ها، هزینه‌گری‌های غیرتولیدی یا مصرف‌ها در اتصال با انرژی طبیعت سخن می‌گوید این هزینه‌گری‌ها یا مصرف‌ها بخشی از حیطه‌ی فرضاً مستقل تولید انسانی نیستند زیرا آن حوزه‌ی تولید انسانی با «امر مفید» تعیین می‌شود پس هزینه‌گری‌ها و مصرف‌ها با آن چیزی سروکار دارد که ما تولید مصرف می‌خوانیم»

۳. ژان بودریار، در حالی که معتقد است ارزش مصرف از راه مرگ بلافصل ارزش مبادله تحصیل نمی‌شود، به تأسی از باتای مرتکب اشتباهی مشابه می‌شود و ارزش مبادله را تنها به بهای نابودی ارزش مصرفه نابود می‌کند گرچه باید اشاره کرد که بسیاری از متفکرین فلسفه‌ی معاصر نیز، چه مارکسیست و چه غیر آن، ارزش مصرف ←

فلسوفی در حال زاده شدن است که سرتاسر روش‌شناسی‌اش را بر شدت، افراط، زیاده‌روی، تولید فزونی و در نتیجه ایجاد تفاوت سوار کرده است.

۱۶ سال پس از نگارش انگاره‌ی هزینه‌گری، باتای منسجم‌ترین اثر نظری زندگی‌اش را به نام سهم ملعون در سه جلد و تنها پنجاه نسخه در سال ۱۹۴۹ منتشر می‌کند. او طی این سال‌های طولانی آثار بسیاری (همچون تجربه‌ی درونی، مجرم، درباره‌ی نیچه، مادام ادوارد، کثیف، روش‌های تأمل، نفرت از شهر، دوستی، آرک آنجلیک، خرد و غیره) را به چاپ می‌رساند که به لحاظ مفهوم‌پردازی و نیز روش‌شناسی اساساً به سهم ملعون وابسته‌اند و کار سازمان‌دهی گروه‌های فلسفی، جامعه‌شناختی، پژوهشی و سیاسی بسیاری را بر عهده می‌گیرند. حلقه‌ی کمونیست‌های دموکرات، جبهه‌ی مردمی، گروه ضدحمله (پاتک)، گروه مخفی اسفال، گروه جامعه‌شناسی فرانسه، مجله‌ی انتقادی کریتیک، مجموعه مستندات و غیره. او در این دوره به چهره‌ای کاملاً شناخته‌شده (و در عین حال، ناشناخته) در اروپا تبدیل می‌شود که نه فقط مورد توجه چهره‌های فرانسوی مشهور دوران‌شان چون کوژو، هیپولیت، سارتر، کلوسوفسکی، برتون، بلاتشو، مارسل، گاندیلاک، مسینیون و لکان قرار می‌گیرد، بلکه فرانکفورتی غربی همچون والتر بنیامین را نیز به سوی خود جلب می‌کند.

باتای بیش از هر کسی یک دوست است؛ اوست که فرسودگی‌های یک دوست را درمی‌یابد: «هستنده‌ها، به خارج از خودشان تمایل دارند و تحت

→ رانه «مشخصه‌ی تکنیک کالای» بل «خصیصه‌ی طبیعی آن» در نظر می‌گیرند تنها می‌توان از یک سو به پیوستار کلوسوفسکی (در کتاب وجه رایج) و از سوی دیگر به آنتونیو نگری و مایکل هارت (آنتونومیسم ایتالیایی) اشاره کرد که با حفظ مشخصه‌ی تکنیک ارزش مصرفه مرگ ارزش میلله را رقم می‌زنند به هستی‌شناسی اسپینوزایی - نیچمای پایمند می‌مانند و مارکس را با روش‌شناسی‌هایی غیرهگلی، با ناهمگنی‌ها و با عدم عملیاتی تاریخی تا تحقق امر مشترک یاری می‌کنند نتیجه‌ی بسیار مهم آن که هر فهم طبیعی از ارزش مصرف آن را به یک خصیصه‌ی کالایی فرو می‌کاهد حال آن‌که ارزش مصرف مارکسی نه خصیصه، بلکه مشخصه یا سرشت‌نامه است؛ از این حیث تکنیک بودن ارزش مصرف در کار مارکس مشخصه‌ی ذاتی کالاسته و نه خصیصه‌ی عارضی.

تهدید از هم پاشیدگی خود را به خطر می‌اندازند. این بدان خاطر است که ناب‌ترین هستند، گنداب‌های حسّانیت^۱ را نادیده نمی‌گیرند... آن‌ها در نهایتِ بیزاری به آن‌چه دیگری فرسوده‌اش می‌کند پی می‌برند.^۲ دریدا، باتای و بادنشو را دو دوستِ افسانه‌ای قرنش می‌نامد، و دوستیِ میانِ باتای و بنیامین، با وجودِ همه‌ی اختلاف‌های نظری، تا زمانِ مرگِ بنیامین به درازا می‌انجامد: بنیامین کتابِ پروژه‌ی پاساژها، مجموعه‌ی مهمِ نامه‌نگاری‌هایش با آدورنو، قصه‌گو و چند اثر منتشر نشده‌ی دیگرش را به باتای می‌سپارد و مدتی بعد در مرزهای اسپانیا و فرانسه از دنیا می‌رود. مسئله‌ی مهمِ این جاست که مفهوم دوستی نیز از خلالِ چشم‌اندازِ اقتصادِ عام می‌گذرد.

نفرتِ باتای از شعر همان باری را دارد که نفرتِ او از ارزشِ مبادله در کاپیتالیسم؛ و این دو خود معادلِ نفرتِ باتای از اقتصادِ محصورِ طبقاتِ مرفه جامعه‌اند. در کارِ باتای حافیه‌ی فهمِ تعالی و درون‌ماندگاری، معنا، دانش، هستی و نیستی، عشق، دوستی، شهریارِ با حاکمیت، قربانی‌گری یا ایثار، شعر، سیاست، جامعه و اجتماع، شیوه‌های تأمل و هر نمونه‌ی دیگری نیز مستقیماً به فهمِ ایده‌ی اقتصادِ عام گره خورده است. از این رو باید بر ادعای رولان بارت صحنه گذاشت که مواجهه با هر اثری از باتای به معنای مواجهه با یک متن است: «... متن در ادبیات (ی شایسته) متوقف نمی‌شود؛ نمی‌توان آن را در قالبِ سلسله‌مراتب یا حتا در تقسیم‌بندیِ ساده‌ی زائرها محدود کرد. برعکس (یا دقیقاً) آن‌چه متن را برمی‌سازد نیروی واژگونی‌اش نسبت به طبقه‌بندی‌های قبلی است. چگونه نویسنده‌ای چون ژرژ باتای را طبقه‌بندی می‌کنید؟ رمان‌نویس؟ شاعر؟ مقاله‌نویس؟ اقتصاددان؟ فیلسوف؟ عارف؟ پاسخ چنان دشوار است که دست‌اندرکارانِ ادبی معمولاً ترجیح می‌دهند

1. sensuality

2. Georges Bataille. *The Unfinished System of Nonknowledge*. Michelle Kendall & Stuart Kendall. Minnesota: Minneapolis, 2001. p. 30.

باتای را فراموش کنند، کسی که در واقع شاید به طور پیوسته فقط یک متن را می‌نوشت.^۱ این تک‌متن باید بی‌شک مبتنی بر چشم‌انداز باشد؛ یک هستی‌شناسی فاقد هر گونه معرفت‌شناسی: چشم‌انداز اقتصاد عام، یا همان چشم‌انداز گرای نیروه‌های متفاوت، اشتدادی و فزون‌خواه، یعنی آن‌جا که چشم‌انداز اقتصاد عام سوژگی‌های متفاوت و متفاوت‌شونده را تولید می‌کند، و نه این‌که سوژه‌ها سازنده‌ی چشم‌اندازی باشند که، به قول باتای، هیچ نیست مگر اقتصادی محصور.

فصل‌های دوم (معنای اقتصاد عام) و سوم (قوانین اقتصاد عام) کتاب حاضر، فصل‌های اول و دوم کتاب *سهم ملمون* را پوشش می‌دهند. این دو فصل ایده‌ی خام باتای در فصل یکم (انگاره‌ی هزینه‌گری) را دقیق‌تر از قبل صورت‌بندی می‌کنند و به بیان دیگر، ته‌وتوی ایده‌ی اقتصاد عام را درمی‌آورند. یک پیوست نیز به کتاب افزوده‌ایم؛ مقاله‌ی مهمی از ژان بودریار به نام «وقتی باتای به اصل متافیزیکی اقتصاد حمله کرده»،^۲ که نسبت باتای در قبال فهم معمول از اقتصاد سیاسی، به خصوص اقتصاد سیاسی مارکس، را روشن می‌کند. بودریار گرچه کار باتای را هم بر سازنده‌ی نیروی اسطوره‌ای نوشتار می‌داند و هم از تفکری بی‌همتا ستایش می‌کند که فرآیند بی‌وقفه‌ی مبارزه‌طلبی است، اما، در عین حال، معتقد است که باتای فهم غلطی از پروژه‌ی عظیم و بسیار مهم هدیه^۳ در تفکر مارسل موس^۴ دارد.

1. Roland Barthes. *From work to Text*, In *Image Music Text*. Stephen Heath. oxford: Fontana, 1977, p. 157.

2. Jean Baudrillard. *Quand Bataille attaquait le principe metaphysique de l'economie. Le Livre de la quinzaine*. (1-15 juin 1976): 4-5, p. 234.

3. Marcel Mauss. *Gift: Forms and Functions of Exchange in Archaic Societies*. Jan Cunnison. London: RKP, 1954.

۴. گستره‌ی نفوذ اندیشه و آثار مارسل موس نزدیک به سی سال فضای جامعه‌شناسی و انسان‌شناسی فرانسه را درمی‌نوردد. موس پس از مرگ لئو دور کهیم به ریاست ژورنال مهم جامعه‌شناسی سال فرانسه انتخاب می‌شود و ایده‌ها و پژوهش‌هایش بر موقعیت گرایان فرانسوی، اتونومیست‌های ایتالیایی، پیرولن مکتب دور کهیم، ←

لازم به ذکر است که همه‌ی پانویس‌های توضیحی در این کتاب متعلق به نویسندگان (باتای، بودریار) است مگر آن‌ها که با م. ف. مشخص شده‌اند. از پروفیسور آر. جی. تپر نیز ممنون‌ایم که طی نوشتن این مقدمه، با ارسال مقالات و کتاب‌هایی از و درباره‌ی باتای (که تهیه‌ی آن‌ها برای ما مقدور نبود)، به برسد کارهایی ما یاری رساند. همچنین، کتاب حاضر از روی هر دو نسخه‌ی انگلیسی و فرانسوی به فارسی ترجمه شده است.

دو

گستره‌ی آثار باتای همگی ژانرهای مورد اشاره‌ی رولان بارت را در برمی‌گیرد و در واقع تنها یک متن یا یک ایده است: اقتصاد عام. مواجهه با باتای، نه مواجهه با نوع خاصی از اقتصاد بلکه مواجهه با نوعی چشم‌انداز در قبال اقتصاد است: اقتصادی که همه‌جا کار می‌کند و در مقابل هر نظام تولیدگر می‌ایستد؛ جالب این‌جاست که فرقی هم نمی‌کند کجا قرار گرفته‌ایم: در عرصه‌ی سیاست، در اقتصاد، در فروشگاه، در شعر، در خانواده، در رابطه‌ای عاشقانه، در ادبیات، در کارخانه، در بطن انقلاب و الخ. از یک سو، هر کدام از این اقتصادها بیش از آن‌چه نیاز به مصرف دارند تولید می‌کنند؛ و بیش از آن‌چه نیاز به مصرف داشته باشند، برای مصرف کردن جذب می‌کنند. اضافه‌ی تولید، مازاد تولید، حتا ارزش افزوده، پس‌مانده‌ی تولید، پس‌مانده‌ی برجای مانده از کار، اضافه‌ی مصرف، اضافه‌ی کار، همگی عناصری هستند از آن‌چه که بیرون از دایره‌ی بدن ارگانیک مورد بررسی قرار می‌گیرند. آن‌چه باقی می‌ماند بر منطقی بی‌نام هزینه‌گری سوار می‌شود و هزینه‌گری نیز سوبه‌ای از قربانی‌گری است. باید

→ ایده‌ی قربانی‌گری در کار هنری هوبرته مطالعات مبتنی بر منطقی مبادله‌ی لوی - اشتروس، اقتصاد عام باتای، به‌ویژه بر بودریار (در آثاری همچون جامعه‌ی مصرفی و آینده‌ی تولید) و نیز بر مارکسیست‌های ضدنگلی و طیف‌های متفاوت ضدسرمایه‌داری (که لنو مبادله برای‌شان اهمیت بسیاری دارد) تأثیری شگفت می‌گذارد. موس بیش از همه به واسطه‌ی کتاب بسیار مهمش هدیه: فرم‌ها و کارکردهای مبادله در جوامع ارگانیک شناخته می‌شود. با این‌همه، به‌نظر می‌رسد که گستره‌ی نفوذ موس به مرزهای کشورش، فرانسه، محدود شده است.

آن مازاد / اضافه قربانی شود و بدن متحمل هزینه شود تا پایداری آن اقتصاد / بدن تضمین گردد. از سوی دیگر، در رابطه‌ی سوژه و ابژه، همواره چیزی در ابژه حاضر است که تمامیت و این‌همانی آن را نقض می‌کند، نشان می‌دهد که ابژه از ابتدا همان چیزی نبوده که هست، همگونگی و یکپارچگی‌اش را زیر سؤال می‌برد و آن را دیگرگون می‌سازد؛ چیزی که هست اما گویی نیست، چیزی که انگار رؤیت‌پذیر نمی‌شود که بعدتر بخواند گزاره‌پذیر شود. این چیز درون ابژه، این (نا)چیزی درون چیز، پس مانده‌ای اشتدادی است که ابژه و دوگانه‌ی دگرایی امتداد و اندیشه را چنان از ریخت می‌اندازد که سوژه قابلیت بازشناخت آن را در وضعیتی هگلی ندارد و نمی‌تواند سنتزی متافیزیکی رخ بدهد و، عاقبت، معنا تولید شود. پس چه یک بدن (که ارگانیکسمی مشخص دارد و فرآیند تولید و مصرف را از سر می‌گذراند) در درون خودش چیزی داشته باشد که به حساب نیاید (ناچیزی درون چیز / ابژه‌ی کوچک درون ابژه‌ی مورد بررسی) و چه از خودش چیزی اضافه برجای بگذارد (مازاد، پس مانده، اتلاف، فزونی، هدررفت، اضافه، تفاله)، در هر دو حالت نوعی «اضافه بودن»، و فور انرژی، یا فراوانی در کار است. بنابراین مهم‌ترین صورت‌بندی در کار باتای چنین است: «مازاد، ذاتی هر اقتصادی است».

به عنوان مثال، یکی از بی‌نهایت مازادهای یک بدن طبیعی (چه حیوانی، چه انسانی) فضولات^۱ یا مدفوع است. حال اجازه دهید به سادگی این بدن و پس مانده‌اش را که باید دفع و طرد شود تا بدن پایدار بماند، یعنی هزینه‌ی بدن ارگانیک محسوب می‌شود، در وضعیت‌های متناظری در اقتصادهای مورد ذکر نشان دهیم: بدن ارگانیک / مدفوع، جامعه / مرده، هستی / نیستی، معنا / نامعنا، ذهن / کلمه، بدن / قهقهه، امر تراژیک / امر کمیک، اکوسیستم / زیاله، اکثریت / اقلیت و الخ. پس اگر بخواهیم به نظرگاه باتای وارد شویم ناگزیر هستیم

ابژه‌ی مورد مطالعه را به مثابه‌ی یک بدن / اقتصاد در نظر بگیریم، البته بدنی که خودش می‌تواند پس‌مانده‌ی بدنی دیگر و بزرگ‌تر نیز باشد و چه‌بسا که دارد در درون آن بدن بزرگ‌تر زیست می‌کند. کار بعدی روش باتای، بیرون کشیدن امر ناآشنا ساز است، امر مختل‌کننده‌ی هویت، امری که ورای / درون ابژه می‌زید. یک نیستی در کرانه‌های هستی، یعنی آن‌جا که شناخت مختل می‌شود و اندیشه نه به نااندیشه بلکه به اندیشیدن به امر غیرقابل اندیشیدن درمی‌افتد. تمام ترم‌های باتای با استفاده از همین شکل تفکر فهمیده می‌شوند: خیر و شر اخلاقی، قربانی‌گری یا ایثار، ارتباط یا هم‌رسانی، گناه، دیگری، دوستی، نیستی، تجربه‌ی درون، هزینه‌گری، شهریاری و الخ. پس آن‌چه اهمیت دارد فهم همین چشم‌انداز اقتصاد عام است.

باتای در سه جلد کتاب *منهم الموعون* به تفصیل درباره‌ی این ایده بحث می‌کند و دلیل نوشتن کتاب را صرفاً بیان منسجم‌تر ایده‌هایی می‌داند که در تمام آثارش تکرار شده‌اند. پس وضعیت‌ها برای او بر مبنای مازاد / اضافه‌ای که از اقتصاد برجای می‌ماند بررسی می‌شوند. اما در روش او تفاوتی بنیادین بین مازاد و فزونی نیز وجود دارد: مازادها لزوماً نتیجه‌ی شدت کارکردهای بدن نیستند. مازاد می‌تواند چیزی باشد که هدر می‌رود و هزینه می‌شود اما این هزینه ناشی از شدت کارکردها، استهلاک‌ها و فرسودگی‌های بدن / اقتصاد نیست. برعکس، فزونی است که به شدت‌ها و سرحدات تعلق دارد. فزونی درست زمانی تولید می‌شود که بدن / اقتصاد نتواند از آن بهره‌برد و به‌واقع بدن / اقتصاد از جذب آن به درون خویش و عقلانی‌سازی‌اش در مناسبات تولید ناتوان باشد. بدین ترتیب روشن است که فزونی ضدتولیدی است، ضدمصرفی است، جذب نمی‌شود، بلکه تنها به بیرون پرتاب می‌شود — درست مثل قهقهه که دهان آن را به بیرون تَف می‌کند. پس هر فزونی یک مازاد است، اما هر مازادی یک فزونی نیست.